

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА
ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ФИЛОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ**

**“ЗАМОНАВИЙ ФИЛОЛОГИЯДА ИНТЕГРАЦИОН
ЖАРАЁНЛАР”**

мавзусидаги

Республика миқёсидаги онлайн илмий-амалий анжумани

МАТЕРИАЛЛАРИ

Бухоро, 2020 йил 25 апрель

Бухоро- 2020

Анжуман Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2020 йил 24 январдаги Олий Мажлисга йўллаган Мурожаатномаси ҳамда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 7 февралдаги 56-Ф-сон фармойишига мувофиқ ташкил этилди.

1. Дастурий қўмита

1. О.Х.Хамидов – университет ректори, раис.
2. О.С.Қаҳҳоров – илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор, раис муовини
3. Ў.У.Рашидов – молия ва иқтисод ишлари бўйича проректор, аъзо
4. Д.З.Ражабов – Филология факультети декани, аъзо.
5. Ҳ.П.Эшонқулов – Ўзбек адабиёти кафедраси мудири, аъзо.
6. А.Р.Ахмедов – Ўзбек тилшунослиги кафедраси мудири, аъзо.
7. О.Т.Носиров – Рус тили ва адабиёти кафедраси мудири, аъзо.

2. Ташкилий қўмита

1. О.С.Қаҳҳоров – илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор, раис.
2. Г.Т.Зарипов – ИТ, И ва ИТКБ бўлими бошлиғи, раис муовини.
3. Д.З.Ражабов – филология факультети декани, аъзо.
4. Ҳ.П.Эшонқулов – Ўзбек адабиёти кафедраси мудири, аъзо.
5. А.Р.Ахмедов – Ўзбек тилшунослиги кафедраси мудири, аъзо.
6. О.Т.Носиров – Рус тили ва адабиёти кафедраси мудири, аъзо.
7. Ғ.Н.Муродов – Ўзбек адабиёти кафедраси профессори, аъзо.
8. М.Қ.Абузалова – Ўзбек тилшунослиги кафедраси профессори, аъзо.
9. З.Р.Джураева – Рус тили ва адабиёти кафедраси доценти, аъзо.
10. Н.Ж.Бекова – Ўзбек адабиёти кафедраси доценти, аъзо.
11. Н.С.Қодирова – Ўзбек адабиёти кафедраси таянч-докторанти, аъзо.
12. З.Н.Соҳибова – Ўзбек адабиёти кафедраси таянч-докторанти, аъзо.
13. С.М.Нуруллаева – Ўзбек адабиёти кафедраси таянч-докторанти, аъзо.

MAKTABDA FANLARARO INTEGRATSION YONDASHUV

Yo'ldosheva D.N., BuxDU dotsenti

Respublikamizda bugun yoshlar ta'lim va tarbiyasi davlat siyosatining dolzarb masalalaridan biriga aylanganligi hech kimga sir emas. Respublikamiz Prezidentining yurtimizda ta'lim sohasini tubdan isloh qilish bilan bog'liq holda aytgan quyidagi gaplari fikrimiz dalilidir: "Ta'limning maqsadi voyaga yetmaganlarni mahalla-ko'yning ko'z oldida saqlash, yurish-turishi, kiyinishi, o'zini tutishini nazorat qilish yoki yoshlar o'rtasida o'z joniga qasd qilish, erta tug'ruq, turli oqimlarga qo'shib qolish kabi vajlar bilan ularni "doimiy infantil yosh bola" statusida saqlab qolish emas. Ta'lim tizimining maqsadi sipo, oq ko'ylak, qora shim kiygan olomonni yetishtirish ham emas.

Ta'lim tizimining bosh maqsadi mustaqil fikrlaydigan avlodni shiddat bilan o'zgarayotgan global dunyoda yashab ketishga tayyorlash, ularni boshqa mamlakatdagi tengqurlariga nisbatan raqobatbardosh qilish va shu orqali millatning ravnaqini ta'minlashdir. Yoshlari kasbsiz, mahorat va malakasiz, mustaqil fikrlamaydigan, o'rganishni o'rganmagan millatlar zaiflashib, boshqa millatlarga yem bo'lishini tarix ming bir marta isbotlab bergan... Shunday ekan hozir bizga ta'limning yangi islohoti kerak"[1].

Statistik ma'lumotlarga ko'ra, bugun O'zbekiston aholisining oltmish foizini yoshlar tashkil etmoqda. Shu sababli mamlakatning barcha sohasida yosh avlodni tarbiyalash va ularga g'amxo'rlik qilish birinchi galdagi vazifaga aylandi. O'zbekistonda "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonun (2016-yil 24-avgust)ning qabul qilinishi, O'zbekiston yoshlar ittifoqi (2017-yil 30-iyun)ning tuzilishi bu boradagi muhim qadamlar bo'lib, Prezidentimiz tomonidan ilgari surilgan 5 ta muhim tashabbus (1) yoshlarning musiqa, rassomlik, adabiyot, teatr va san'atning boshqa turlariga qiziqishlarini oshirish, iste'dodini yuzaga chiqarish; 2) yoshlarni jismoniy chiniqtirish, ularning sport sohasida qobiliyatini namoyon qilishlari uchun zarur sharoitlar yaratish; 3) aholi va yoshlar o'rtasida kompyuter texnologiyalari va internetdan samarali foydalanishni tashkil etish; 4) yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish, ular o'rtasida kitobxonlikni keng targ'ib qilish bo'yicha tizimli ishlarni tashkil etish; 5) xotin-qizlarni ish bilan ta'minlash) yurtimizda yoshlarga e'tiborning mantiqiy davomidir. Shuningdek, yoshlar ma'naviy olamini boyitish maqsadida "Kitobxonlik madaniyatini oshirish" to'g'risidagi qaror (2017-yil 13-sentabr)ning qabul qilinishi hamda qaror ijrosi sifatida respublika miqyosida kitobxonlar bellashuvlarining o'tkazilishi, g'oliblarga qimmatbaho sovg'alarning taqdim etilishi ham fikrimizni dalillaydi. Zero, yurtning, xalqning, asrlar davomida ajdodlarimiz orzu qilib o'tgan milliy istiqlolning taqdiri, tom ma'noda, kelajagimiz richagi yoshlar qo'lida.

Bugun rivojlanayotgan davlatimizga jahon mamlakatlari mutaxassisleri bilan bemalol raqobatlasha oladigan intellektual salohiyat egasi bo'lgan ijodiy fikrlovchi, ma'naviyati yuksak shaxslar zarur. Zero, ma'naviyati yuksak shaxs har xil oqimlar ta'siriga berilmaydi. Yoshlarni yuksak ma'naviyatli barkamol avlod etib tarbiyalashda o'rta umumta'limda ona tilimizning milliy hodisa sifatidagi ta'limi ham o'ziga xos ahamiyat kasb etadi. Bu borada ona tili ta'limida fanlararo aloqadorlikni ta'minlash masalasi o'quvchi-yoshlarning intellektual salohiyatini oshiruvchi jihatlardan biri, desak mubolag'a bo'lmaydi.

Ta'limda fanlararo integratsion yondashuv masalasining muayyan qirralari o'zbek didaktikasi va tadarisida o'rganilgan, o'rta umumta'limda fanlararo aloqadorlikning qator yechimlari topilgan va amaliyotga tatbiq etilgan. Mamlakatimizda ta'lim-tarbiya, sport, ma'naviyat, ma'rifat sohasida olib borilayotgan jamiki ishlar negizida barkamol avlodni

shakllantirish, ularga berilayotgan ta'lim-tarbiyaning uzviyligi, sifat va samaradorligini oshirish masalasi turibdi. E'tibor bersak, ta'limning o'rta umumta'lim bosqichida ona tili (jamiyatga ijodiy tafakkur sohibini yetkazib berish), adabiyot ta'limi maqsadi (jamiyatga barkamol shaxsni tarbiyalab berish) hamda biologiya (tirik tabiatga to'g'ri munosabatda bo'la oladigan madaniyatli shaxsni tarbiyalash) o'quv predmetlarini o'qitish bosh maqsadida uyg'unlik, bir-birini to'ldirish ko'zga tashlanadi. Shu bois uzluksiz ta'lim tizimida fanlararo aloqadorlik va uzviylikni ta'minlash, ayniqsa, muhim masalalardan. Ona tili, adabiyot va biologiya o'quv predmetlarining o'qitilishida ijtimoiy buyurtma sifatida belgilangan maqsadga muvofiq mazmun, usul, vosita hamda o'qituvchi~o'quvchi munosabatlarida subyekt~subyekt holatini singdirish zarurati paydo bo'ldi. Demak, ona tili, adabiyot va biologiya o'quv predmetlarining fanlararo aloqadorligini ta'minlash har uchala o'quv predmeti oldida turgan maqsadlarning bajarilishiga ko'mak beradi.

Agar o'rta umumta'lim bosqichida ta'lim olayotgan 6-,7-, 8-sinf o'quvchilarining yoshi 14-16da ekanligini va o'smir yoshidagi bolaning psixologiyasida sodir bo'luvchi o'zgarishlar – atrofdagilar e'tiborini tortish, barchaning diqqat markazida bo'lishga ishtiyoqni inobatga olsak, undagi ayni shu intilishni toza va mantiqli ichki “men”ga aylantirish zarurati paydo bo'ladi. Bu “men”likni yot g'oyalari ta'siridan omon saqlab vatanparvarlik, milliylik, milliy g'urur g'oyalari, tabiatga muhabbat va o'zini ham tabiatning bir bo'lagi deb hisoblash ruhi bilan sug'orilgan “milliy menlik” darajasiga yetkazish zarur. O'rta umumta'limning dunyoni bilishda kommunikativ vosita bo'lgan ona tili ta'limida kishilarning ruhiyat olamini tozalovchi adabiyot, ekologik ma'naviyatni shakllantiruvchi va rivojlantiruvchi biologiya materiallaridan foydalanish, fikrimizcha, yetarlicha samara beradi.

Fanlararo bog'liqlik, aloqadorlik masalasi ta'lim tizimi paydo bo'lgandan beri mavjud. Fikrimizning dalili sifatida ona-zaminimiz dunyo fan olamiga bergan qomusiy olimlarning bir paytning o'zida bir necha soha ilmlari bilan shug'ullana olganliklari, sohalararo yaqinliklarning muayyan qirralarini ochib berganliklari (masalan, Beruniy, Al-Xorazmiy, at-Termiziy, Motrudiy, al-Farg'oni, Imom Buxoriy, Ibn Sino, A.Navoiy va b.) dunyo ahliga ma'lum va mashhur. Fanlararo bog'liqlik masalalariga XIX–XX asrlar oralig'ida e'tibor berish ancha kuchaydi. Ta'lim-tarbiya, fanlararo aloqalarning ayrim jihatlari tadqiqini dastlab didakt olimlar, jumladan, Y.Komenskiy (“Tillar va hamma fanlarning ochiq eshigi”, “Buyuk didaktika”), D.Lokk, I.Gerbert, M. Pestalostsi, K.Ushinskiylar boshlab bergan. Bu yo'nalishni keyinchalik G.N. Akvileva, D.L.Troytap, G.V.Baltyukova, N.Y.Velenkin, N.M.Drujnina, R.G.Matyushova, I.K.Blinovalar davom ettirganlar [2]. Ushbu muammo o'zbek olimlari T.S.Nazarova, T.G.Rizayeva, R.Mavlonova, N.Rahmanqulovalarning metodik qo'llanmalarida, “Til va adabiyot ta'limi” jurnalida chop etilgan bir qator metodik maqolalarda tadqiq qilingan. Ona tili va adabiyot fanlarini o'zaro bog'lab o'qitish N. Yo'ldoshevaning “Ertak dars”, Malohat Umarovanning “Ona tili darslarida ma'naviyat tarbiyasi” nomli maqolalarida umumiy tarzda tadqiq qilingan. “O'rta umumta'lim, oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limida aniq va tabiiy fanlarning o'zaro aloqadorlik va uzviyligi masalalari” Respublika ilmiy-nazariy anjumani materiallari tarkibidagi bir qator maqolalarda, tilshunoslikning dolzarb masalalariga bag'ishlangan “O'zbek tili doimiy anjumani”ning VIII yig'ini [4] materiallarida va metodik xarakterdagi boshqa ishlarda yoritilgan.

Hozirgi zamon ta'limining asosiy vazifalaridan biri o'quvchilarni mustaqil fikrlashga o'rgatish, buning uchun esa ularda ijodiy tafakkurni shakllantirish hamda rivojlantirishdan, jamiyatga intellektual salohiyatli shaxslarni yetishtirib berishdan iborat. Zero, o'zbek milliy ta'lim tizimi “bilimdon shaxsni tarbiyalash” maqsadidan “ijodiy fikrlovchi shaxsni tarbiyalash” maqsadi sari yo'naltirildi. Ona tili ta'limi bolalarning tafakkur qilish faoliyatlarini kengaytirish,

erkin fikrlay olish, o'zgalar fikrini anglash, o'zini tabiatning bir bo'lagi sifatida anglash, o'z fikrlarini og'zaki va yozma ravishda ravon bayon qila olish, jamiyat a'zolari bilan erkin muloqotda bo'la olish ko'nikma va malakalarini rivojlantirishga xizmat qilar ekan, uning mazmunidan tortib toki oddiy ta'lim topshirig'igacha belgilangan maqsadga bo'ysundirilmog'i shart [3].

Maktabning, masalan, 6-,7-,8-sinflarida ona tili, adabiyot va biologiya mavzularini bog'lab o'qitish ta'limda fanlararo aloqadorlik, bog'liqlikni ta'minlaydi; 14-16 yoshli bola qalbida barkamollikka intilish, tabiatni faqatgina sevish bilangina chegaralanmaslik, balki uni avaylab asrash zarurligini ifodalovchi tuyg'ularni uyg'otadi, asosiysi, ham ona tili, ham adabiyot, ham biologiya ta'limi samaradorligini oshirish vositasiga aylanadi.

Xullas, maktabda ona tili mashg'ulotlari mustahkamlash, takrorlash darslarida ham, yangi mavzu bayonida ham ona tili mavzularini adabiyot, biologiya mavzulari bilan bog'lab o'qitish zamonaviy ta'lim talablariga mos keladi va bu har uchala o'quv predmeti **BADIIY MATN**

TAHLILIDA INTEGRATSION YONDASHUV

Yusupova D.Y., BuxDU magistranti

Oliy ta'limda "Badiiy matn tahlili" darslari bevosita tilshunoslik va adabiyotshunoslik integratsiyasiga tayanib ish ko'radi. Badiiy matnni tahlil qilish jarayonida fonetik birliklarning estetik xususiyatlariga ham alohida e'tiborni qaratish zarur. She'riy matnda nutq tovushlarining estetik imkoniyatlari tez va qulay idrok etiladi. Chunki she'rda o'ziga xos jozibador ohang bo'ladi. Bu ohangdorlikka tovushlarni uslubiy qo'llash natijasida erishiladi. She'riyatda asosan, **alliteratsiya** (undoshlar takrori), **assonans** (unlilar takrori), **geminatsiya** (undoshlarni qavatlash) kabi fonetik usullardan foydalaniladi [1].

Nasrda ham, nazmda ham unlilarni cho'zish, undoshlarni qavatlash, tovushlarni takrorlash, so'zlarni noto'g'ri talaffuz qilish, tovush orttirish yoki tovush tushirish kabi fonetik usullar yordamida ekspressivlik ta'minlanadi. Tovushlarni uslubiy qo'llash bilan bog'liq qonuniyatlarni yozuvda "aynan" ifodalash imkoniyati cheklangan. Biroq talaffuz va bayon muvofiqligiga fonografik vositalar yordamida erishish mumkin. Buni O'zbekiston Xalq shoirasi Halima Xudoyberdiyeva she'rlari misolida kuzatishimiz mumkin.

1. Unlilarni birdan ortiq yozish. Bunda unlini cho'zib talaffuz qilinganligi tushuniladi. Unlini cho'zib talaffuz qilish orqali lirik qahramonning voqelikka munosabati oydinlashtiriladi. Ilmiy adabiyotlarda mazkur usul orqali belgining me'yordan kuchsiz yoki ortiq ekanligini ifodalashda foydalanilishi ta'kidlanadi. Masalan,

Tomirida To'maris qoni oqayotgan shoira maydondan qochib erka tuyg'ularga panalamaydi. U faqatgina intim hislarga ham bog'lanib qolmaydi. Yuragida "ona arslon in qo'ygan" shoira otasi, onasi kabi oddiy mo'te inson sifatida "tiz cho'kkancha yashab" o'tmoqqa also ko'nmaydi. U butun elda, yurtda erk shamoli esishini istaydi. Ijodkor istak-xohish bilan cheklanib chetda tomoshabin bo'lmoqchi ham emas. U mustaqillikdan oldin yozilgan she'rda yalov tutib g'aflatdagi yurtdoshlarini o'yg'otmoq uchun yaratgandan "Turk, Turonni ko'tarmoqni o'zimga ber" deb iltijo qiladi.

Otam, onam ko'ngli yig'lab, bo'sha-a-b o'tdi,

Otam, onam yog'iyga par to'sha-a-b o'tdi,

Otam, onam tiz cho'kkancha yasha-a-b o'tdi,

Xudo, endi madoringni tizimga ber.

Ko'klamlarim taloshlardatalo-o-n bo'ldi,

*Uvuz etda kuydim, yig'i, o'la-a-n bo'ldi,
Yozim–balog'atga yetgan nolo-o-n bo'ldi,
Endi o z o d qo'shiqlarni kuzimga ber.*

*Soviy-soviy muzlagan dil muzliklarim,
Eriy boshlab so'z ochmoqda so'zliklarim.
Qaytsa, qaytmas bo'lib ketgan o'zliklarim,
Turk, Turonni ko'tarmoqni o'zimga ber.*

(“Turk, Turonni ko'tarmoqni o'zimga ber” she'ridan)

She'r misralarida qofiya tarkibida unlilarni birdan ortiq yozish shu so'z ifodalayotgan leksik mazmunga qo'shimcha davomiylik ma'nosini ham yuklaydi va unda ohangdorlikni kuchaytirishga xizmat qiladi.

Halima Xudoyberdiyeva shunchaki she'rparast emas yoki vatan haqida jimjimador misralar yozib o'z yozganlarining ketidan kerilib yuradigan shuhratsevar ham emas. U vatanini, elini butun borlig'i bilan sevishini tabiiy hol deb hisoblaydi, o'zini uning bir parchasi, o'zligi deb biladi. Shuning uchun ham u yurtini, xalqini asrash uchun: “*Mendan qay ish lozim bo'lsa, Barchasiga tayyorman!*” deb xitob qiladi. Bu ijodkor – xalqparast. Bu shoira– yurtparast. Nega?! Chunki u uchun turkiy eli “*Iymoni(m)ga o'rab yurgan boyligi(m)*”: shoraning yozganlari “*eli(m)ning jon-jigariga ko'zmunchoq*”, u shu yurt, shu el uchun “*boshdan oyoq HURLIKni kiy*”gan. Shu boisdan shoira xudodan ham, avvalo, eliga, yurtiga omonlik tilaydi va shunday yozadi:

*Dilda o'sib, nurab yurgan boyligim,
Bor dunyodan so'rab yurgan boyligim,
Iymonimga o'rab yurgan boyligim,
Turk elimni shafqatingga zo-o-r qilma.*

*Bor yumushim bitib, ketar mahalim,
Nuray-nuray yitib ketar mahalim,
So'ray-so'ray o'tib ketar mahalim,*

Iltijom shu: “Turkistonni xo-o-r qilma”. (“Iltijom shu” she'ridan)

Shuningdek, badiiy matnda unlilarni birdan ortiq yozish usulidan qahramonning biror nimadan afsuslanishi, hayratlanishi, taajjubga tushishi kabi holatlarini ifodalashda ham foydalaniladi. Masalan, *O-o-o-o...Allaqachon unutdim bari-barini, “Allaqachon” aldamayman men o'zimni o'zim. Ortda qolgan muhabbatning qo'shiqlarini, Eslatma, deb o'z-o'zimga tilayman to'zim...* (“Unutgan ma'qul” she'ridan)

*O'rtoqlarim joni po'lat, joni qil,
Biri sariq, biri kamqon, biri sil
Hali uz-oq davolanar, uz-oq yil
O'lmay qolsa bo'ldi. Qayta bo'lmas moh*

Qo'llarimning kishani yo'q, yo Oллоh! (“So'nggi oh” she'ridan)

Mazkur fonografik usuldan badiiy matnda xitob, chaqirish, da'vat, tinglovchi e'tiborini jalb qilish, hatto istehzo qilish holatlarini ifodalashda ham foydalanilishini kuzatish mumkin. Shoira “Sulton qaroringni ber!” nomli she'rini Shahobiddin Muhammad an-Nasaviyning “Sulton Jaloliddin Manguberdi hayoti” kitobidagi quyidagi lavhadan ta'sirlanib yaratadi:

“Bu fojialardan ko'p ta'sirlangan sultonning onasi, ahli ayoli unga yukindi: “Allohni o'rta qo'yib iltijo qilamiz. Bizni o'zing o'ldirib asirlikdan qutqar!” U noiloj barchasini suvga cho'ktirishni amr etdi”. Dunyoda haqiqiy erkak zoti borki onasini, ahli ayolini har qanday sharoitda har nedan, har qanday xavfdan, hatto begona nazardan ham himoya etadi. Bilamiz,

yurt, millat qaygʻusi jismi joniga singgan milliy qahramonimiz Jaloliddin Manguberdi onasi, ahli ayolini dushman iskanjasidan qutqarmoq uchun ularning hayotiga oʻzi nuqta qoʻyish amrini berishga majbur boʻladi. Halima Xudoyberdiyeva Jaloliddin Manguberdining ilojsiz, ammo oʻsha vaziyatdagi eng toʻgʻri qarori bugun bizga ham zarurligini aytadi. Yoʻq, u buni shunchaki aytmaydi. Bugunning beparvolariga istehzo bilan aytadi: yurtning har bir erkagi Jaloliddin sulton, har bir ayoli uning oqila zavjasi, mard onasi kabi boʻlishini istaydi. Yurt, uning har siqim tuprogʻi uchun oʻzidan, yurtdoshlaridan jonfidolik soʻrab shunday yozadi:

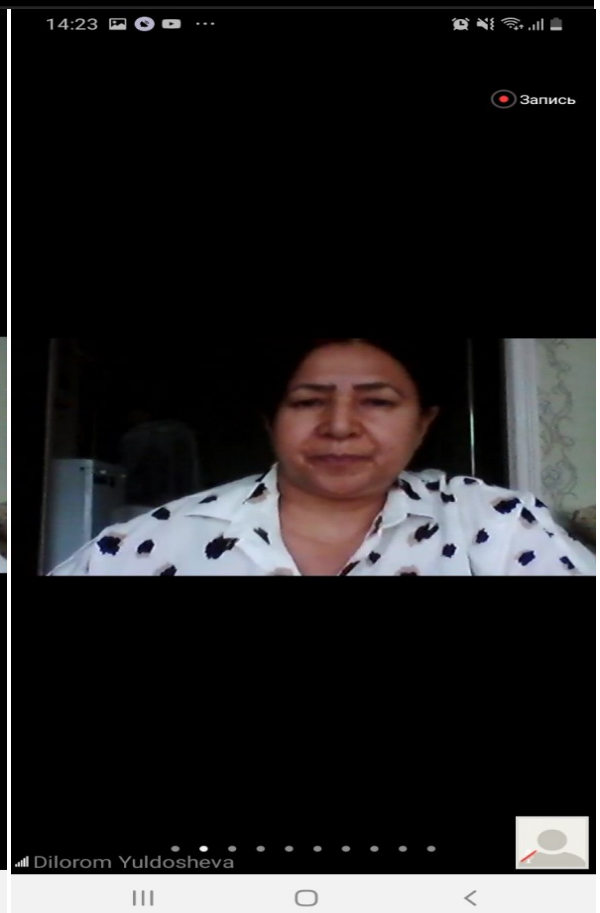
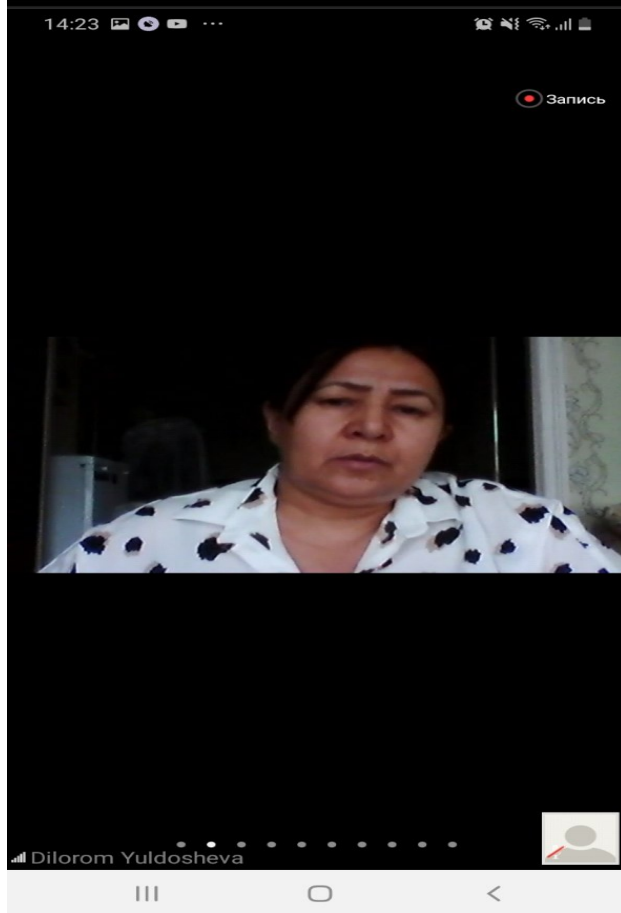
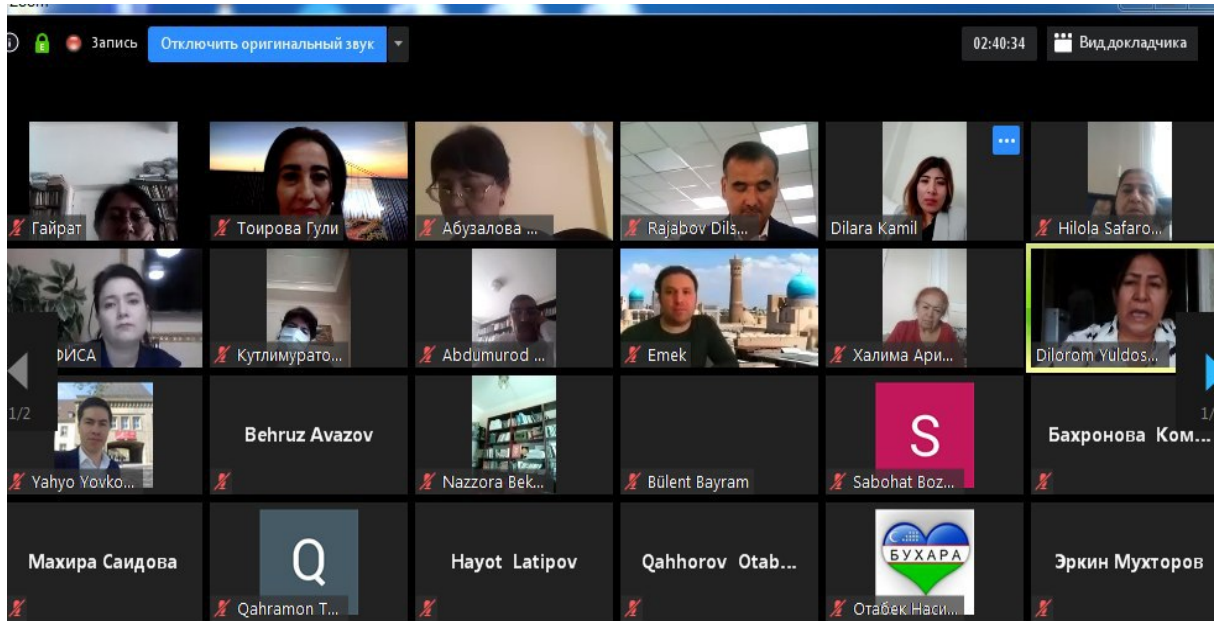
*Sulton, qahringni ber,
Qahrilanaylik,
Soʻkilsin osoyish koʻngilning choki.
Sulton, zahringni ber, zaharlanaylik,
Bemormiz, bu zahar sogʻaytsin toki.
Yoronlar!
Biz **hambi-i-ir** sultonlanaylik
Uning yulbars ruhin oʻzga oʻtkarib,
Boʻlaylik sultonga suyakli qayliq,
Sultonning onasi boʻlaylik, gʻarib...
Hatto
Xayolidan boryapman oʻrlab,
Bizda-da **bi-i-ir** yashab, koʻkarsin sulton.
Dunyoga larzalar solarak gurlab,
Turkiy qavmlarni koʻtarsin sulton!
Qodir Alloh,
Bir bor kechsin shunday hol,
Keyin,
Keyin mayli, ne gʻam chekdiringin,
Yogʻiy oyogʻida qilmasdan poymol.
Bizni onasiday...
Xotiniday bizni...
Daryo suvlarida oʻzi choʻktiringin.*

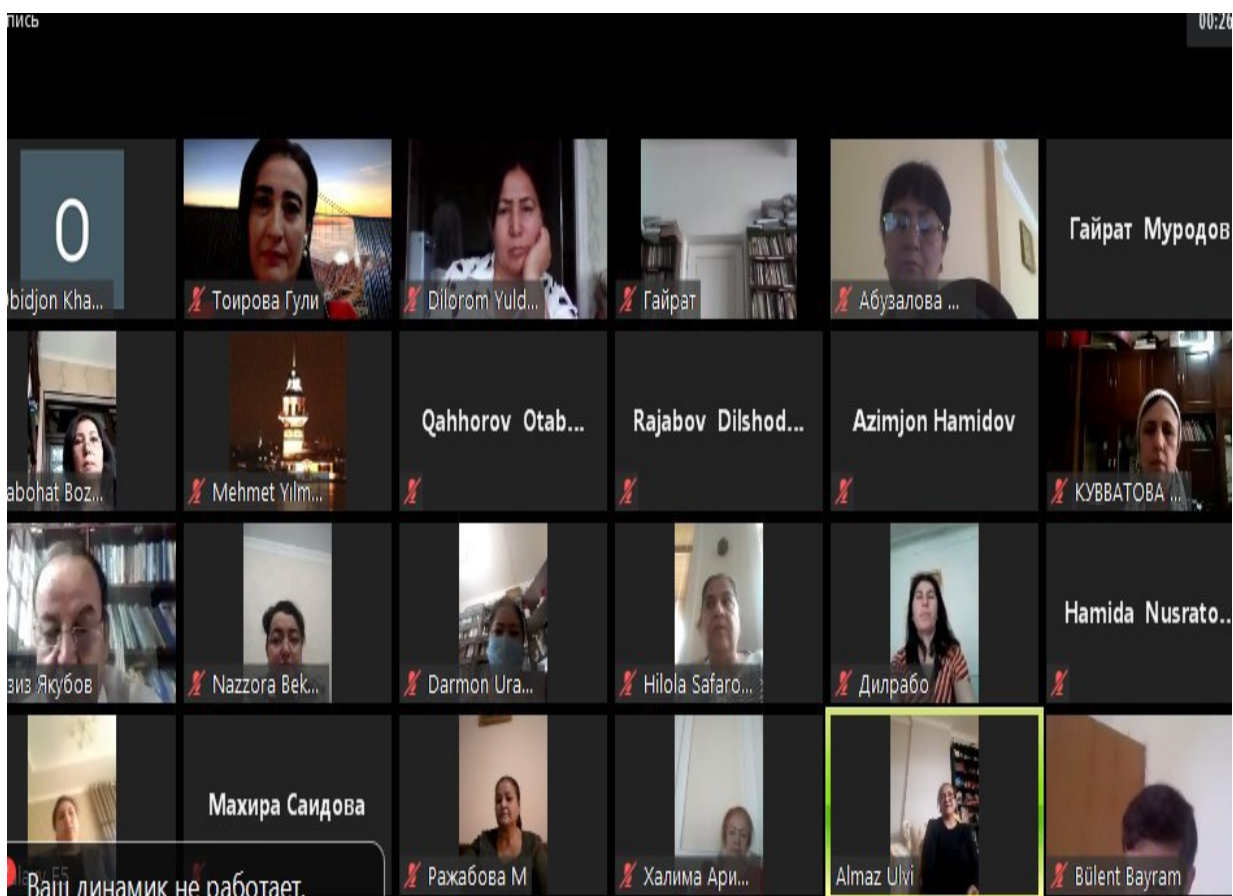
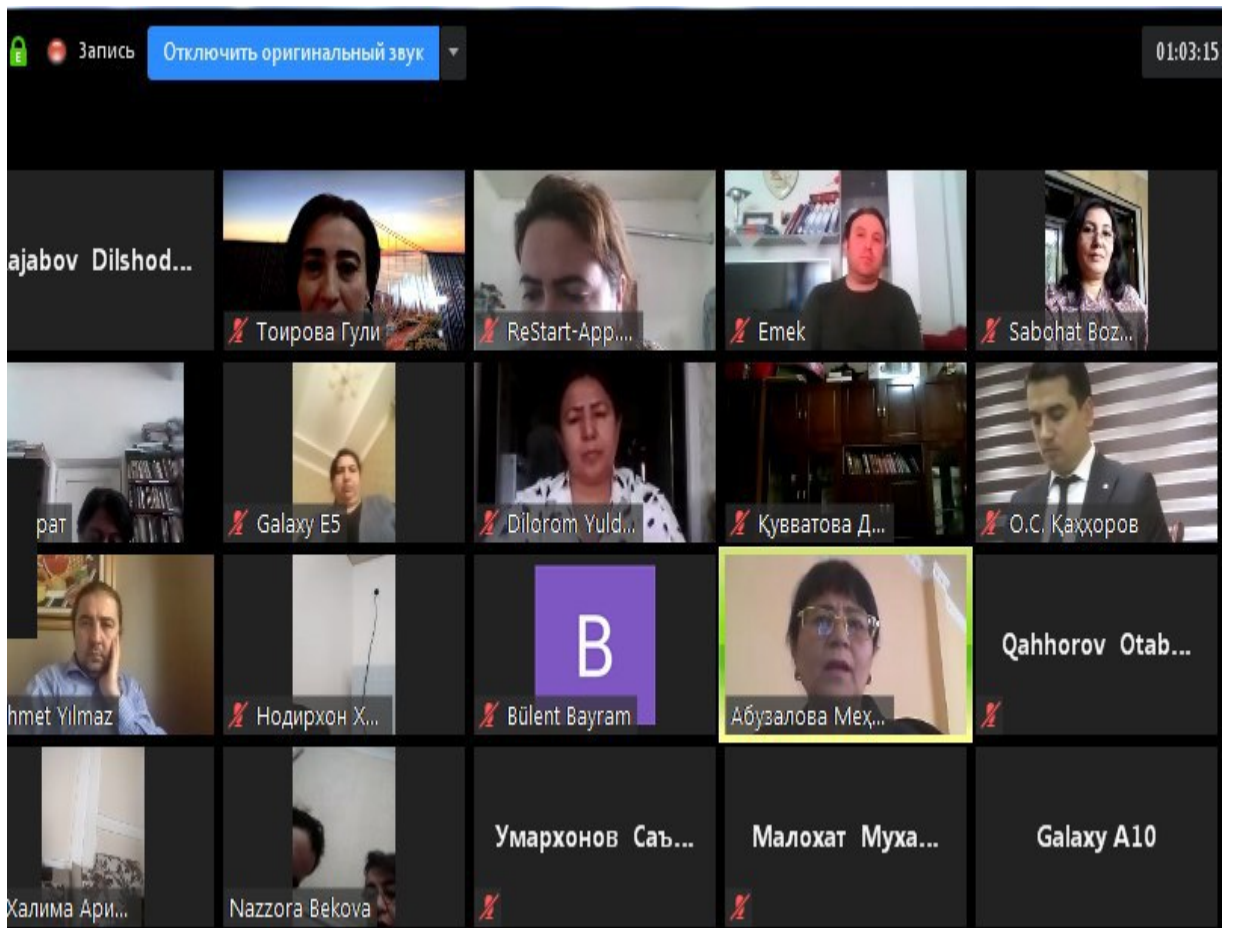
Ha, har na etsa, Vatan etsin, Yurt etsin, “yogʻiy oyogʻida qilmasdan poymol”. Shoira beparvo kun oʻtkazmoqni yashash deb bilmaydi. Shu boisdan ham beparvolariga istehzo etayotganligini sheʼr bandida bir necha oʻrinda unililarni choʻzish orqali ifodalaydi.

Halima Xudoyberdiyeva ijodidan fonetik hodisalar rang-barang qoʻllanilgan misollarni koʻplab topish mumkinki, bu hamisha til va adabiyot, ularning taʼlimi mushtarakligidan dalolatdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Мирзаев И. Абдулла Қаҳҳор ҳикоялари матни поэтикаси таҳлилига бағишланган янги тадқиқот ҳақида//Филология.10-чиқиш. Илмий мақолалар тўплами. – Самарқанд: СамДУ, 2010.–214 б. –26-29-б.
2. ХудойбердиеваҲ. Осойишташам. Шеърлар, назм.–Тошкент: Ўзбекистон, 2017.–168 б.

МУНДАРИЖА

Кириш	4
1-ШЎБА ЗАМОНАВИЙ ТИЛШУНОСЛИКДА ИНТЕГРАЦИОН ЖАРАЁНЛАР	
<i>Абузалова М.Қ., Фатуллаева К.Р.</i> КОДЛАШ - ТАФАККУР - ДЕКОДЛАШ ЖАРАЁНИ- НИНГ БОҒЛИҚЛИГИ ХУСУСИДА.....	6
<i>Муминов Ф.А.</i> РАЗУМНЫЙ ЧЕЛОВЕККАК ИНТЕГРАЦИЯ МЫШЛЕНИЯ, ТРУДА, ПРЯМОХОЖДЕНИЯ И ЯЗЫКА.....	8
<i>Жўраева Б.М.</i> БИОЛОГИЯ ВА ТИЛШУНОСЛИКДАГИ ИНТЕГРАЦИЯЛАШУВНИНГ МАҚОЛЛАРДА НАМОЁН БЎЛИШИ.....	12
<i>Астанова Г.А.</i> АРАБ ТИЛИНИ ЎРГАНИШДА ЗАМОНАВИЙ ЁНДАШУВ.....	15
<i>Ahmedov A.</i> TURKIY TILLARDA UNLILAR TARAQQIYOTI.....	17
<i>Asadov T.H.</i> NUTQNING TOZALIGI VA TA'SIRCHANLIGI HAQIDA.....	21
<i>Ashurbayeva R.Q.</i> TA'LIM TIZIMIDA INTEGRATIV YONDASHUVDAN FOYDALANISH.....	24
<i>Ахмедова Д.</i> ЎЗБЕК ТИЛИДАГИ ПОЛИСЕМАНТИК СЎЗЛАРНИ ТЕГЛАШНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ.....	27
<i>Бахронова К.Я., Саидова М.Р.</i> ПЕРСПЕКТИВЫ ВНЕДРЕНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМ И ТЕХНОЛОГИЙ В СФЕРУ ОБРАЗОВАНИЯ.....	30
<i>Бозорова Н.Х.</i> ИНТЕГРАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ В ПЕДАГОГИКЕ И ЛИНГВИСТИКЕ.....	32
<i>Джўраева З.Р.</i> ОСОБЕННОСТИ ИНТЕГРИРОВАННЫХ УРОКОВ В СИСТЕМЕ ШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	35
<i>Дўсимов Зариббой.</i> ЎЗБЕК ТИЛИ ЛЕКСИКАСИДА ТАГ ҚАТЛАМ МАСАЛАСИ.....	38
<i>Yo'ldosheva D.N.</i> МАКТАВДА FANLARARO INTEGRATSION YONDASHUV.....	41
<i>Кутлимуратова Г.К.</i> ИНТЕГРАЦИЯ ПРЕДМЕТОВ В СОВРЕМЕННОЙ ШКОЛЕ.....	43
<i>Муртазаева Н.Ж.</i> ПРИМЕНЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕССЕ ПРЕПОДОВАНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА.....	45
<i>Муқимова Г.Р.</i> ФИТОМОРФЛАРНИНГ КЎЧМА МАЪНОДА КЕЛИШИ.....	48
<i>Nazarova S.A.</i> TILSHUNOSLIKDA INTEGRATSION JARAYON.....	50
<i>Носиров О.Т.</i> КОНЦЕПТЫ «ЗИМА, ВЕСНА, ЛЕТО, ОСЕНЬ» В РУССКОЙ И УЗБЕКСКОЙ ЛИНГВОКУЛЬТУРЕ.....	52
<i>Тоирова Г. И.</i> КОРПУС УЧУН МАТНЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ ТЕХНОЛОГИЯСИ ХУСУСИДА.....	56
<i>To'xtayev Sh.</i> RAVISHDOSHNING MA'NO TURLARI(1 soatlik dars ishlanmasi).....	58

<i>Raxmatillojeva F.N.</i> SO‘Z BIRIKMASINI FANMIY VA IDROKIY BILISH.....	61
<i>Сидоркова Л.Р.</i> ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СТАТИСТИКИ В АНАЛИЗЕ СТИЛИСТИЧЕСКОЙ ОКРАСКИ ИМЕНИ СУЩЕСТВИТЕЛЬНОГО.....	63
<i>Хасанова Г.К., Раджабова Ш. Р.</i> ПРОЦЕССЫ ИНТЕГРИРОВАННОГО ОБУЧЕНИЯ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ.....	67
<i>Хикматова Д.</i> ИНТЕГРАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ В СОВРЕМЕННОЙ ЛИНГВИСТИКЕ.....	69
<i>Файбуллаева Н.И.</i> ТИББИЙ ЭВФЕМИЗМЛАРНИНГ МИЛЛИЙ-ЭТНИК ХУСУСИЯТЛАРИ.....	72
<i>Шарипова Д.Г.</i> СОВРЕМЕННЫЕ ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ИЗУЧЕНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ	76
<i>Cho`lijeva G.T.</i> МАКТАВДА АМАЛИЙ ИНТЕГРАТИВ ТА‘ЛИМ ЗАРУР.....	79
<i>Yusupova D.Y.</i> BADIY MATN TAHLILIDA INTEGRATSION YONDASHUV.....	81
<i>Hojiyeva N.H., Asadova Sh.A.</i> ONA TILI MASHG‘ULOTLARIDA FANLARARO ALOQADORLIKNI TA‘MINLASHNING AHAMIYATI.....	84
<i>Зарипова А.</i> НУТҚИЙ МУЛОҚОТНИНГ ЯКУНИЙ БОСҚИЧИ ҲАҚИДА.....	87
<i>Dildora Tosheva</i> “XONA” – O‘ZAK MORFEMA VA QO‘SHIMCHA MORFEMA SIFATIDA.....	88
<i>Qilichev B.E., Adizova N.B.,</i> BUXORO ETNOTOPONIMLARI.....	91

2-ШЎБА: ЗАМОНАВИЙ АДАБИЁТШУНОСЛИҚДА ИНТЕГРАЦИОН ЖАРАЁНЛАР

<i>Сафаров О., Сафарова Ҳ.</i> САМАНДАР ВОҲИДОВ ШЕЪРИЯТИДА СЕВГИ-МУҲАББАТ МАДҲИ	95
<i>Almaz Ülvi BİNNƏTOVA</i> ƏLİŞİR NƏVAİ İRSİNİN AZƏRBAYCANDA TƏDQIQI METODİKASI.....	97
<i>Ёқубов Исломжон</i> ЗАРУРИЯТ ВА ТАСОДИФ ДИАЛЕКТИКАСИ.....	104
<i>Ахмедова Ш.Н.</i> МАСОФАВИЙ ТАЪЛИМ - МУСТАҚИЛ ТАФАККУРГА ЙЎЛ.....	109
<i>Муродов Ф.Н.</i> ТАРИХИЙ РОМАННИНГ ИНТЕГРАЦИОН СТРУКТУРАСИ.....	111
<i>Ўраева Д. С.</i> ЎЗБЕК ФОЛЬКЛОРИ ВА АДАБИЁТИДА “ҚОРА ХАТ” МОТИВИ.....	116
<i>Қувватова Д.Ҳ., Баротова М.</i> КИНОЯ ВА ТАРЖИМОН УСЛУБИ.....	118
<i>Ражабов Д.З.</i> УМУМФИЛОЛОГИК ТАҲЛИЛ. НАТИЖА ВА САМАРА.....	122
<i>Шарипова Л.Ф.</i> УЛУҒ ВА БОҚИЙ ЧАШМАДАН СУВ ИЧГАН ШЕЪРИЯТ.....	124
<i>Давронова Ш.Ф.</i> БАДИИЙ ОБРАЗ ТАСВИРИДА АНЪАНАВИЙЛИК	127

<i>Эшонқулов Ҳ.П.</i> КЎПМАЪНОЛИК ИФОДАСИДА ПАЙҒАМБАРЛАР ОБРАЗИНИНГ ПОЭТИК ФУНКЦИЯСИ.....	129
<i>Ахмедова Ш. Н., Худойқулова М.</i> “БАҲС-МУНОЗАРА” МЕТОДИ АСОСИДА БАДИИЙ АСАРНИ ТАҲЛИЛ ҚИЛИШ ЙЎЛЛАРИ.....	133
<i>Adizova Nilufar Istamovna.</i> ERKIN VOHIDOV – MOHIR SO‘Z USTASI.....	136
<i>Адизова О.</i> НАВОИЙ ИЖОДИДА УСТОЗЛАРГА ЭҲТИРОМ ТАЛҚИНИ.....	138
<i>Амонова З. Қ. Ахророва З.Р.</i> “ҲАЙРАТУЛ АБРОР”ДАГИ “ИККИНЧИ ҲАЙРАТ” ТАЛҚИНИ.....	140
<i>Azimova M. S.</i> SADRIDDIN SALIM BUXORIY SHE‘RIYATIDA BOLALAR VA BOLALIK MAVZUSI.....	142
<i>Axmedova N. S.</i> RANGIN TAFAKKUR VA NUTQ.....	144
<i>Ахмедова Ҳилола.</i> ИНГЛИЗ АДИБАСИ ИЖОДИНИНГ ЎРГАНИЛИШИ ҲАҚИДА	147
<i>Бекова Н. Ж.</i> ТАРИХИЙ МАНБАЛАРДА НАВОИЙ ШАХСИНИНГ АЙРИМ ҚИРРАЛАРИ.....	148
<i>Бахшуллаева Н.У.</i> “НАЗМУЛ -ЖАВОҲИР” РУБОЙЛАРИДА НАФС ТАЛҚИНИ.....	153
<i>Гудзина В.А.</i> ИНТЕГРАТИВНЫЙ ПОДХОД К ТВОРЧЕСТВУ ЗУЛЬФИИ.....	155
<i>Ёдгоров Жалолiddин</i> БАДИИЙ МАТНДА УНДОВ СЎЗЛАР.....	157
<i>Ёқубов Азизбек</i> ТАРИХИЙ ҲАҚИҚАТ ВА БАДИИЙ ТАЛҚИН.....	158
<i>Zoyirova Go‘zal</i> SAMANDAR VOHIDOV SHE‘RLARINING BADIY-G‘OYAVIY TAHLILI.....	164
<i>Ibroimova Mahliyo</i> NAVOIYNING “AYNUL HAYOT” QASIDASIDA PAYG‘AMBAR(SAV) VASFI.....	167
<i>Ашурова Интизор</i> НАВОИЙ ИЖОДИ - ЎЗБЕК МУМТОЗ АДАБИЁТИНИНГ ЭНГ ЮКСАК БОСКИЧИ.....	170
<i>Исаева Гулнора Абдукадировна.</i> ПЕРЕСЕЧЕНИЯ ИСТОРИЧЕСКОГО КОНТЕКСТА И ЛИТЕРАТУРЫ.....	172
<i>Kamolov Ixtiyor</i> HAROLD LAMBNING “BOBUR – YO‘LBARS” ASARIDA ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR BIOGRAFIYASIGA OID MA‘LUMOTLARNING QIYOSIY TAHLILI.....	175
<i>Латинов Ҳ. Р</i> ИШҚ, МАЪРИФАТ ВА МОҲИЯТ.....	177
<i>Матёқубова Тозагул</i> АЁЛ ТИМСОЛИНИНГ ШОИРОНА ТАСВИРИ.....	181
<i>Murodova Gulchehra</i> “HAYRAT UL ABROR”NING SO‘Z TA‘RIFI BOBIDA SHOIR MANORATI.....	185
<i>Муртазаева Ф. Р.</i> ОБРАЗЫ ЖЕНЩИН В ПРОЗЕ ЗУЛЬФИИ КУРАЛБОЙ КИЗИ.....	187
<i>Нусратова Ҳамида</i> БОЛАЛАР ПУБЛИЦИСТИКАСИ РИВОЖИ ҲАҚИДА.....	189

<i>Нуруллаева Сарвиноз</i> ЗАМОНАВИЙ ЎЗБЕК ШЕЪРИЯТИДА КАСАЛЛИКЛАРНИНГ МИФОЛОГИК ОБРАЗЛАР ОРҚАЛИ МЕТАФОРИЗАЦИЯЛАНИШИ.....	192
<i>Норова Насиба</i> ИЖОДКОР УСЛУБИ.....	195
<i>Narzullayeva Nilufar SAID AHMAD</i> - ХОТИРАНАВИС.....	198
<i>Ражабова М.Б.</i> ФОЛЬКЛОР ЖАНРЛАРИ СТИЛИЗАЦИЯСИ МОҲИЯТИ ВА АНЪАНАВИЙЛИГИ.....	200
<i>Ражабова Р.З.</i> МАҲМУД МУРОДОВ ЭРТАКЛАРИНИНГ БАДИИЙ КОМПОЗИЦИОН ХУСУСИЯТЛАРИ.....	202
<i>Раҳматов Й.Ф.</i> МАҚОЛ, ЗАМОН ВА ТАДРИЖ.....	206
<i>Safarova H., Guli Qayumova</i> FITRAT IJODINI O'RGANISHDA TEST TOPSHIRIQLARIDAN FOYDALANISH.....	209
<i>Sayliyeva Zarina</i> BIR G'AZAL ASOSIDA ESKI O'ZBEK TILINING LEKSIK XUSUSIYATLARI.....	212
<i>Sayliyeva Zarina</i> «G'AROYIB US-SIG'AR»DAGI 2-G'AZALNING FONETIK XUSUSIYATLARI.....	214
<i>Sayliyeva Mokhinur</i> THE INTERPRETATION OF PRAISE OF ALLAH IN THE EAST LITERATURE.....	216
<i>Salohiddinova Lobar</i> DILSHOD RAJAB – ADABIY ERTAKNAVIS.....	220
<i>Sayfiddinova Nodira</i> “SARVIQOMAT DILBARIM” ASARI SUJET TIZIMIDA RETROSPEKSIYA USULI.....	222
<i>Sodiqova Dilorom</i> MUSLIHABEGIM MISKIN IJODIDA MUHAMMAD ALAYHISSALOM VA AHLI BAYTI TALQINI.....	225
<i>Соҳибова Зарнигор</i> ЭРКИН ВОҲИДОВНИНГ БАҲОР ҲАҚИДАГИ БИР ШЕЪРИ ХУСУСИДА.....	228
<i>Тўраева У.Р.</i> АДАБИЁТШУНОС БЕГАЛИ ҚОСИМОВНИНГ “МАСЛАҚДОШЛАР” АСАРИДА МАҲМУДХҲҲЖА БЕҲБУДИЙ ИЖОДИГА МУНОСАБАТ.....	230
<i>Тешаева Гульноза</i> ЛИТЕРАТУРНЫЙ АНАЛИЗ ГАЗЕЛЯ БАБУРА.....	232
<i>Узакова Муниса</i> ФИТРАТ МУСИҚА АСБОБЛАРИ ҲАҚИДА.....	235
<i>Ходжиева Гавҳар</i> “СОҲИБҚИРОН” ШЕЪРИЙ ДРАМАСИДА АМИРТЕМУР ТАЛҚИНИ.....	236
<i>Sharopov Jamshid</i> NAVOIYNING «RUH UL-QUDS» QASIDASIDA OSMON JISMLARI TASVIRI.....	239
<i>Choriyeva Mehriniso</i> TAMKIN BUHORIY HAYOTI VA IJODINI O'RGANISHDA TARIXIY MANBALARNING O'RNI.....	243
<i>Egamberdiyeva Gulchiroy</i> OYDIN HOJIYEVA IJODIDA FOLKLORIZMLAR.....	246
<i>Ўроқова Н. Ё.</i> ЗАМОНАВИЙ ДОСТОНЛАРДА РОМАНЛАШУВ ҲОДИСАСИ.....	249

<i>O'roqova N.Y., Choriyeva G. S.</i> ZAMONAVIY ROMANLARDA AKS ETGAN AYOL FOJIASI TALQINIDA PSIXOLOGIYANING O'RNI.....	253
<i>Кодирова Насима</i> ИЛМИЙ АДАБИЙ ТАФАККУР ВА УСЛУБ МАСАЛАСИ.....	256
<i>Qudratova M.Sh.</i> SIROJIDDIN SAYYID SHE'RLARIDA HADISLARNING BADIY TALQINI.....	258
<i>Курбонова Олтиной</i> “ЮРАК-АЛАНГА”ДА МУНАҚҚИД ҚИЁФАСИ.....	261
<i>Ҳамидов Азимжон</i> НАВОИЙ ҒАЗАЛИНИНГ МУАЛЛИФ ТОМОНИДАН ТАҲРИР ЭТИЛИШИ ХУСУСИДА.....	262
<i>Ismoilova Xumora</i> “DEVONI FONIY”DA SO'Z SEHRI.....	266
<i>Ражабов Т.А.</i> МУСТАҚИЛЛИК ДАВРИ ЎЗБЕК ШЕЪРИЯТИДА БАДИИЙ КЎЧИМЛАРНИНГ ҚЎЛЛАНИЛИШИ.....	267
<i>Хайруллаева М.</i> МУСТАҚИЛЛИК ДАВРИ ЎЗБЕК ШЕЪРИЯТИДА БАДИИЙ КЎЧИМНИНГ КИНОЯ ВА КИНОЯВИЙЛИК ҲОДИСАЛАРИ СИФАТИДА УЧРАШИ.....	273
<i>О.Н.Муртазоев.</i> Коннотатив маънонинг ўрганилиши.....	277
<i>О.Н.Муртазоев.</i> БАДИИЙ УСЛУБНИНГ ФОНЕТИК ВОСИТАЛАРИ.....	281
<i>Тўхсанов Қахрамон.</i> Тил ва таржима.....	283
<i>Н.Худойбердиева.</i> Абдулла Қодирий асарларида тарихий инверсия ва фольклор хронотопи масаласи.....	288
<i>Мусаджанова Гулчехра.</i> КОММУНИКАТИВНОСТЬ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ	291
<i>Temirova Mohichehra.</i> Alisher Navoiyning “Layli va Majnun” dostoni hamd bobi nashrlarining qiyosiy tahlili.....	296
<i>Назора Бекова, Маҳлиё Иброимова.</i> Шеъринг таржима ва таржимон махорати.....	300
<i>Abdumurod TILABOV.</i> O'ZBEK XALQ DOSTONLARINI O'QITISHDA KREATIV YONDASHUV.....	303
<i>Ro'ziyev N.Q., Raximov M.M.</i> IBORALARNING KOMMUNIKATIV VAZIFALARI.....	308
<i>Ruziev Nodir.</i> READING AS ONE OF THE IMPORTANT LANGUAGE SKILLS.....	313